

GODFARFOSS KRAFT AS
Postboks 1563
3007 DRAMMEN

Vår dato: 18.05.2022

Vår ref.: 201907615-85 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak om overtredelsesgebyr - brudd på konsesjon og godkjent detaljplan for Godfarfoss kraftverk i Hol og Nore og Uvdal kommuner - Godfarfoss Kraft AS

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Godfarfoss Kraft AS et overtredelsesgebyr på kr 400 000 for brudd på planendringsvedtak av 1.10.2021 og godkjent detaljplan for miljø og landskap av 1.10.2021 for Godfarfoss kraftverk.

Vedtak om overtredelsesgebyr

NVE ilegger Godfarfoss Kraft AS

- et overtredelsesgebyr for brudd på:
 - Planendringsvedtak og godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å ødelegge en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*
 - Godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å anlegge deler av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser.
- Overtredelsesgebyret er fastsatt til kr 400 000.
- Faktura vil bli tilsendt elektronisk.
- Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

Vedtaket har hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 35¹ første ledd nr. 3.

Bakgrunn

Godfarfoss Kraft AS (heretter Godfarfoss Kraft) fikk konsesjon til bygging av Godfarfoss kraftverk ved kgl.res. av 6.2.2015. Vilårssettet av 6.2.2015 ble fastsatt etter vannressursloven. I kgl.res. av 26.4.2019 ble det gitt tillatelse til å redusere installert effekt og slukeevne, samt å flytte kraftstasjonen nærmere vassdragets utløp i Pålsbufjorden. Vilårssettet av 26.4.2019 ble, på grunn av endringer i konsesjonslovgivningen for vannkraft i 2017, fastsatt i medhold av vassdragsreguleringsloven. I kgl.res. av 26.4.2019

¹ LOV-1917-12-14-17, revidert LOV-2017-06-21-101

pkt. 5 ble det også fastsatt at planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet bemyndiger.

Som følge av funn av en forekomst av huldretorvmose (rødlistekategori sårbar/VU), ble det i NVEs innstilling av 25.5.2018 blant annet uttalt at det er en sentral føring for vår innstilling at «*Stikking av veitraseen sør for elva gjøres i samråd med en botaniker/bryolog for å unngå konsekvenser for den rødlistede arten huldretorvmose*». Departementet sluttet seg til NVEs forslag og merknader i innstillingen, se departementets bemerkninger til planendringsvedtaket av 2019 i pkt. 7.

I forbindelse med utarbeidelsen av detaljplan for miljø og landskap, ble det høsten 2019 gjennomført kartlegginger for å ivareta ovennevnte vilkår. Det ble da registrert to nye forekomster av huldretorvmose i den planlagte veitraseen til kraftstasjonen. Det ble også registrert ytterligere to mosearter og en lavart på den norske rødlista i nærområdet til planlagt kraftverksinntak. Det ble funnet flomtvebladmose (rødlistekategori sterkt truet/EN), skåldraugmose (rødlistekategori datamangel/DD) og lavarten *Leptochidium crenatum* (rødlistekategori sterkt truet/EN). I tillegg ble det funnet en lavart (*Thelecarpon superellum*) som antas å være sjelden, men som ikke er vurdert på norsk rødliste.

NVE ba i brev av 19.8.2020 Godfarfoss Kraft om en tilbakemelding på om utbyggingen kunne tilpasses slik at vassdragsmiljøet, med nevnte rødlistearter, ikke blir påvirket av prosjektet. NVE ba videre om en faglig vurdering av området hvor artene var funnet og om en kartlegging av mulige tilsvarende habitat i planområdet.

Den 22.-23.9.2020 ble det på oppdrag fra Godfarfoss Kraft gjennomført ytterligere kartlegging av planområdet. Det resulterte i funn av 16 rødlistearter, hvorav 12 arter var nye funn. Det ble vurdert å være stort potensial for funn av flere rødlistearter. I tillegg ble den gamle furuskogen i området vurdert til å klassifisere for verdi B eller A etter DN-håndbok 13. I rapporten (BioFokus-notat 2020-57) blir det anbefalt avbøtende tiltak for å ivareta skogen og rødlisteartene i størst mulig grad.

På bakgrunn av funnene av rødlistearter foreslo Godfarfoss Kraft i møte med NVE m.fl. 24.9.2020 bl.a. følgende:

- å flytte adkomstveien til kraftstasjonen til eksisterende anleggsvei langs kraftlinjen som går langs Pålsbufjorden.
- å finne en trasé for adkomstvei til inntaket med minst mulig rødlistearter, og at traseen etableres så smal som mulig.
- å unngå å berøre rødlistearter ved inntaket, herunder å unngå å komme i berøring med lavarten *Leptochidium crenatum*.

NVE vurderte at noen av konsesjonærs foreslåtte endringer gikk utenfor rammene av den gjeldende konsesjonen, og ba i epost av 16.10.2020 om planendringssøknad for Godfarfoss kraftverk. Planendringssøknad og revidert detaljplan for miljø og landskap ble oversendt NVE 8.12.2020. BioFokus-notat 2020-57 var vedlagt den reviderte detaljplanen for miljø og landskap.

OED delegerte i brev av 25.3.2021 myndighet til å behandle planendringssøknaden, jf. pkt. 5 i kgl.res. av 26.4.2019. NVE ga tillatelse til planendringen i vedtak av 1.10.2021. NVE godkjente også detaljplanen for miljø og landskap i vedtak av 1.10.2021.

Anleggsarbeider for Godfarfoss kraftverk ble igangsatt 18.10.2021. NVE har etter anleggsstart registrert følgende:

- Mangelfull ivaretagelse av lavarten *Leptochidium crenatum*

Ved at en av artsforekomstene (rødlistestatus EN) som skulle ivaretas og overvåkes er overfylt med masser.

- Ulovlig etablering av adkomstvei til kraftstasjon

Ved at deler av adkomstveien til kraftstasjonen er lagt utenfor godkjente arealbruksgrenser.

Varsel om overtredelsesgebyr

NVE varslet i brev av 16.2.2022 om at det blir vurdert å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på konsesjon (planendringsvedtak av 1.10.2021) og godkjent detaljplan for miljø og landskap av 1.10.2021 for Godfarfoss kraftverk. Godfarfoss Kraft har kommentert varselet i brev av 3.3.2022.

Godfarfoss Kraft påpeker at det ikke på noe tidspunkt har vært et ønske om hverken forsettlig eller uaktsomt å opptre i strid med konsesjon eller godkjent detaljplan.

Godfarfoss Kraft viser til at da NVEs tillatelser ble meddelt 1.10.2021, ble det raskt fattet styrevedtak om igangsettelse av prosjektet. I forkant av vedtakene hadde Godfarfoss hyppig kontakt med NVE, og fra selskapets side fremsto denne dialogen som et forhåndsvarsel om umiddelbar oppstart av arbeidene. Godfarfoss Kraft beklager at det ikke også ble gitt en formell orientering om vedtatt oppstart.

*Hensynet til forekomst av lavarten *Leptochidium crenatum**

Godfarfoss Kraft uttaler at de har vært svært opptatt av å håndtere krav og vilkår i detaljplanen for miljø og landskap, og særlig krav tilknyttet artene på Rødlista. Godfarfoss Kraft viser til at det i forkant av oppstart av entreprisarbeidene ble gjennomført befarings med landskapsarkitekt Pia Bernitz fra Multiconsult og økolog Sigve Reiso fra Biofokus. Biolog Oddvar Olsen fra Faunafokus, som hadde gjort registreringen av den aktuelle forekomsten av *Leptochidium crenatum*, var ikke tilgjengelig på dette tidspunktet.

Godfarfoss Kraft uttaler at alle forekomster av rødlistearter i nærheten av arealbegrensningene ble markert med pinne, samt merkebånd som avgrenset et areal på ca. 5 m² rundt pinnen. GPS-koordinater og faktiske plasseringer i terrenget hadde til dels store avvik. Under befaringen ble derfor et forholdsvis stort område rundt alle GPS-punkt sjekket.

Godfarfoss Kraft viser til at GPS-koordinatene for den aktuelle forekomsten av *Leptochidium crenatum* viste at den skulle finnes på en loddrett bergvegg ut mot elva, men at de ikke var i stand til å finne den igjen under befaringen. Godfarfoss Kraft mener at

mulige forklaringer er at det ikke ble lett på riktig sted eller at stor vannføring og/eller drivgods/isgang i elva har dratt med seg forekomsten.

Godfarfoss Kraft skriver at de kunne foretatt ytterligere undersøkelser, men at de på tidspunktet ikke så behov for dette. Godfarfoss Kraft påpeker at det ikke var snakk om en forsettlig tildekking av den mulige forekomsten, da de anså området for klart.

Etablering av adkomstvei til kraftstasjon utenfor godkjente arealbruksgrenser

Godfarfoss Kraft viser til at de under befaring 18.10.2021, før oppstart av anleggsarbeidene, oppdaget at det var gjennomført hogst på eiendommen gbnr. 44/4 i Nore og Uvdal kommune. Det var her etablert en veitrasé som var brukt av skogsmaskiner for adkomst til området og frakt av tømmer. Godfarfoss Kraft vurderte det da som uheldig å opparbeide en ny vei i den opprinnelig planlagte veitraseen i det som fremsto som mer urørt terreng. Endringen ble gjennomgått og diskutert med landskapsarkitekt og økolog.

Godfarfoss Kraft mener at endringen utgjør en bedring for landskap og miljø. Godfarfoss Kraft skriver imidlertid at de i ettertid ser at de skulle avklart endringen med NVE før gjennomføring.

Hensynet til naturverdier i området

Godfarfoss Kraft fremhever at de har hatt fokus på å ivareta miljøverdier i området og ber om at det blir hensyntatt i NVEs samlede vurdering ved avgjørelse i saken. Godfarfoss Kraft viser bl.a. til miljøhensynene de har tatt for etableringen av kabel mellom kraftstasjon og inntak og nettilknytningen fra kraftstasjonen til eksisterende nett, samt selskapets oppfølging av mulig frivillig skogvern med grunneier.

NVEs vurdering

Rettsregler som er brutt

NVE mener at Godfarfoss Kraft har brutt:

1. Planendringsvedtak og godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å ødelegge en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*
2. Godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å anlegge deler av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser

Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr i denne saken, er vassdragsreguleringsloven § 35 første ledd nr. 3: «*konsesjon og konsesjonsvilkår, herunder manøvreringsreglement, eller andre enkeltvedtak etter loven*».

NVE har i forskrift 30. juni 2021 nr. 2314 om delegering av myndighet til Norges vassdrags- og energidirektorat etter vassdragsreguleringsloven og vannfallsrettighetsloven fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter vassdragsreguleringsloven § 35.

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr dersom det er dokumentert at den ansvarlige har brutt noen av bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven eller vedtak i medhold av loven og at handlingen/unnlatelsen ble utført forsettlig eller uaktsomt. Det følger av vassdragsreguleringsloven § 35 tredje ledd at også foretak kan ilegges overtredelsesgebyr.

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når disse rettslige vilkår er oppfylt, jf. vassdragsreguleringsloven § 35 annet ledd.

Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må NVE kunne dokumentere at Godfarfoss Kraft har brutt lov, underliggende forskrifter eller vedtak. I denne saken mener NVE at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at Godfarfoss Kraft har brutt:

1. Planendringsvedtak og godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å ødelegge en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*
 2. Godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å anlegge deler av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser
1. Planendringsvedtak og godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å ødelegge en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*

Lavarten *Leptochidium crenatum* ble funnet fire steder på steiner langs vannkanten opp- og nedstrøms inntaket. Tilpasninger i prosjektet for bedre ivaretagelse av tidligere ukjente biologiske verdier i og langs vassdraget, utløste behovet for planendringssøknaden. I planendringssøknaden av 7.12.2020 s. 19 er det oppgitt følgende avbøtende tiltak for lavarten *Leptochidium crenatum*:

«Steinene som laven er funnet på skal merkes tydelig og ikke berøres av arealinngrep. Riggområdet ved inntakskonstruksjonen vil justeres slik at det ikke kommer i konflikt med forekomst nedstrøms inntaket.»

NVE la til grunn at tiltakshavers løsning for ivaretagelse av de biologiske verdiene ved inntaksområdet skulle bli fulgt ved realiseringen av prosjektet, se planendringsvedtaket s. 11. NVE uttalte videre at «Neddemming, fjerning og tildekking av områder som er voksested for rødlistearter skal unngås så langt som mulig». NVE innvilget planendringssøknaden blant annet på følgende forutsetninger, se s. 15:

«Alle påviste rødlisteforekomster skal merkes tydelig i terrenget, for å unngå skade/nedgraving på forekomst. Det skal ikke brukes merkemetoder som kan skade substratet.

(...)

Ytterligere avbøtende tiltak som foreslås i BioFokus-notat 2020-57 skal etterleves både i anleggs- og driftsperioden, i tråd med merknader i detaljplan og arealbrukskart der tiltakshaver selv skriver at «Avbøtende tiltak skal følge anbefalinger gitt i BioFokusnotat 2020-57.»». [vår understreking]

Innhold i detaljplan som er godkjent av konsesjonsmyndighetene, forplikter konsesjonæren. Konsesjonæren må gjennomføre anleggsarbeidet, tiltaket og avbøtende

tiltak i tråd med planen, uten at det er nødvendig å sette særskilte vilkår om dette i godkjenningsvedtaket. I godkjent detaljplan for miljø og landskap s. 15 er det angitt at:

«Forekomstene [av Leptochidium crenatum] vil avmerkes tydelig i felt i samråd med biolog Høitomt med en buffersone og skal ikke berøres av tiltaket. Som nevnt tidligere er GPS-punktene beheftet med noen meters usikkerhet, og punktene vil derfor gås gjennom i felt, og tiltaket justeres deretter slik at det ikke berører forekomstene. Dette gjelder bl.a. riggområdet ved inntaket og fangdammene. [...] Arten vil inkluderes i overvåkningsprogrammet som settes opp av biolog Høitomt.» [vår understreking]

Faunafokus AS har i notat oversendt NVE 6.12.2021 opplyst at de 30.11.2021, under oppmerking av lokaliteter for langtidsovervåking, oppdaget at en av lokalitetene med lavarten *Leptochidium crenatum* var overfylt med masser etter etablering av midlertidig adkomstvei ut i vassdraget. Godfarfoss Kraft sendte i e-post av 20.12.2021 en redegjørelse til NVE om etablering av den midlertidige adkomstveien, herunder bilder av den midlertidige anleggsveien. I redegjørelsen uttales det bl.a. følgende:

«Det har hele tiden vært plan om å etablere en adkomstvei ut i elva for å etablere fangdammer og frakte masser i anleggstiden. Plassering av denne har ikke vært avklart pga bl.a. manglende kunnskap om dybdeforhold i elva».

Godfarfoss Kraft viser i merknader til varsel om overtredelsesgebyr til at GPS-koordinatene for den aktuelle forekomsten av *Leptochidium crenatum* viste at den skulle finnes på en loddrett bergvegg ut mot elva, men at de ikke var i stand til å finne den igjen under befaringen i forkant av arbeidene. Godfarfoss Kraft mener at mulige forklaringer på forekomsten ikke ble gjenfunnet er at det ikke ble lett på riktig sted, eller at stor vannføring og/eller drivgods/isgang i elva har dratt med seg forekomsten.

I detaljplanen for miljø og landskap som ble godkjent 1.10.2021 er forekomsten av *Leptochidium crenatum* utenfor arealbruksgrensene, og skulle ikke berøres av tiltaket, se vedlegg 3. Innsendt søknad om endringer av detaljplan for dam og inntak av 14.3.2022 viser derimot at den anlagte adkomstveien til vassdraget er lagt utenfor godkjente arealbruksgrenser og over den kartfestede forekomsten, se vedlegg 4.

I Biofokus-notat 2020-57 er det vist til at *Leptochidium crenatum* er en art som er svært vanskelig å skille ut fra andre lignende arter som den vokser sammen med. Det er videre uttalt følgende:

«Punkta der laven er funnet er kartfesta med håndholdt GPS, flere bilder er tatt, både fra avstand som gir oversikt over hvor funnet er og nærbilder som viser detaljer i fjell/stein slik at punktet kan gjenfinnes senere. Det er ikke nødvendig med bistand av biolog for denne arten under arbeid med utbyggingen så lenge entreprenør er innforstått med at de store steinene skal ligge i fred.»

NVE konstaterer at Faunafokus AS som fant forekomsten av lavarten ikke var med under befaringen der den ikke ble gjenfunnet. Vi oppfatter det slik at Faunafokus AS heller ikke ble rådført når arten ikke ble gjenfunnet. Etter NVEs vurdering er det klar

sannsynlighetsovervekt for at lokaliteten nå er ødelagt, ettersom voksestedet er overfylt med masser, slik som Faunafokus AS påpeker i notat oversendt NVE 6.12.2021.

NVE er ikke kjent med hvor grundige undersøkelser som ble gjennomført under befaringen. Vi oppfatter det slik at det burde vært gjennomført grundigere undersøkelser før det eventuelt kunne konstateres at lavarten ikke lenger var til stede, slik som Godfarfoss Kraft også skriver. NVE viser videre til at vi i planendringsvedtaket av 1.10.2021 s. 10, i et avsnitt om *Leptochidium crenatum*, skrev at det var «viktig at man ikke tar unødvendige sjanser med så sjeldne arter».

Det skulle ikke legges en anleggsvei i dette området. Voksestedet for *Leptochidium crenatum* skulle ikke fylles med masser, uavhengig av om arten ble gjenfunnet ved anleggsstart. Endringen i arealbruk, både når det gjelder hensynet til lavarten og etablering av adkomstvei utenfor godkjente arealbruksgrenser, var ikke godkjent av NVE.

Ivaretagelse av rødlistearter, herunder *Leptochidium crenatum*, var sentralt ved planendringen av prosjektet. Arbeider utenfor godkjente arealbruksgrenser er brudd på detaljplan for miljø og landskap.

NVE mener Godfarfoss Kraft har brutt planendringsvedtak av 1.10.2021 og godkjent detaljplan for miljø og landskap av samme dato ved å fylle masser over et funnsted av *Leptochidium crenatum*. NVE mener det er klar sannsynlighetsovervekt for at lokaliteten av *Leptochidium crenatum* er ødelagt ved fyllingen av masser på funnstedet.

2. Godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å anlegge deler av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser

Iht. konsesjon og godkjent detaljplan av 1.10.2021 skulle adkomstveien til kraftstasjonen gå langs kraftlinjen langs Pålsbufjorden, se vedlagte arealbruksplan (vedlegg 1).

Godfarfoss Kraft oversendte 3.12.2021, etter forespørsel fra NVE, revidert arealbruksplan og informasjon om arbeidene til NVE. Det blir i oversendelsen opplyst at det på bakgrunn av gjennomført hogst på eiendom gnr., bnr. 44/4, ble valgt å legge adkomstveien til kraftstasjonen delvis langs opparbeidet skogsbilvei på denne eiendommen, se vedlegg 2 og 3.

Godfarfoss Kraft uttaler i merknadene til varsel om overtredelsesgebyr at de vurderte det som uheldig å opparbeide en ny vei i den opprinnelig planlagte veitraseen i det som fremsto som mer urørt terreng. Endringen ble gjennomgått og diskutert med landskapsarkitekt og økolog før gjennomføring. Godfarfoss Kraft mener at endringen er en bedre løsning for miljø og landskap, men skriver i ettertid at de likevel skulle avklart endringen med NVE før gjennomføring.

NVE har vurdert at det ikke er aktuelt å kreve retting for dette forholdet, og har i vedtak av 10.3.2022 godkjent den endrede traseen. At NVE i ettertid har godkjent den endrede traseen, betyr imidlertid ikke at adkomstveien ikke var bygd i strid med godkjent detaljplan da den ble anlagt.

Det er ikke bestridt at anleggsveien ble anlagt i strid med den traséen som var godkjent i detaljplan for miljø og landskap av 1.10.2021.

Konsesjonær er forpliktet til å legge adkomstveien i den traséen som er godkjent i detaljplan for miljø og landskap. Hvis konsesjonæren ønsker å legge adkomstveien i en annen trasé som avviker fra det som er godkjent, må dette først omsøkes og godkjennes av NVE. Det er ikke tilstrekkelig at endring av traséen er avklart med grunneier eller at konsulenter har uttalt seg positiv til endringen.

Etablering av adkomstvei utenfor den ytre inngrepsgrensen, slik den er angitt i arealbrukskartet for godkjent detaljplan, er etter vår vurdering et brudd på godkjent detaljplan for miljø og landskap av 1.10.2021.

Hvordan NVE vurderer de subjektive vilkårene ved overtredelsen

NVE kan bare ilegge overtredelsesgebyr når det er dokumentert at de ulovlige handlingene eller unnlatsene er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen. Dette gjelder også der det er flere personer som til sammen har overtrådt en regel. NVE kan ikke ilegge overtredelsesgebyr for såkalt force majeure eller hendelige uhell. Det fritar ikke for skyld at dere ikke er kjent med de rettsreglene som er overtrådt.

Når en handling er utført med vitende og vilje, vil den være forsettlig. Forsett foreligger selv om dere ikke er kjent med at handlingen er ulovlig. Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, er i utgangspunktet uaktsom. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.

Godfarfoss Kraft skriver i brev av 3.3.2022 at de ikke på noe tidspunkt har hatt ønske om hverken forsettlig eller uaktsomt å opptre i strid med konsesjon eller godkjent detaljplan.

Godfarfoss Kraft er en profesjonell aktør. Det tilsier at selskapet skal kjenne til det aktuelle lovverket for sitt virkeområde. NVE mener det burde være godt kjent for Godfarfoss Kraft at det ikke kan gjøres endringer fra konsesjon og godkjent detaljplan uten nødvendige godkjenninger.

Godfarfoss Kraft burde være kjent med at veitraseer er en del av det som godkjennes i detaljplanen. Etter NVEs mening er det klanderverdig at Godfarfoss Kraft likevel la adkomstveien i en annen trasé enn det som var godkjent. NVE mener at Godfarfoss Kraft opptrådte uaktsomt ved å legge adkomstveien i en annen trasé.

Hensynet til arter på Rødlista var sentralt i behandlingen av planendringssøknaden og godkjenning av detaljplan for miljø og landskap. I planendringssøknaden og i detaljplan for miljø og landskap er det angitt at lokalitetene med lavarten *Leptochidium crenatum*, som har status som sterkt truet (EN) i Rødlista 2021, skal merkes tydelig i felt og ikke skal bli direkte berørt av tiltaket. Det at funnstedene av *Leptochidium crenatum* lå såpass nærme den planlagte inngrepssonen, medfører etter NVEs mening at Godfarfoss Kraft måtte være særlig oppmerksom på at inngrepet ikke gikk utenfor de godkjente grensene. Skadepotensialet ved å utføre anleggsarbeid i funnstedene er høyere enn utenfor

funnstedene. Skadepotensialet skjerper aktsomhetsplikten. Etter NVEs mening er det å fylle masser på funnstedet et markert avvik fra forsvarlig handlemåte. Ut fra dette mener NVE at Godfarfoss Kraft handlet grovt uaktsomt da de fylte masser på funnstedet for *Leptochidium crenatum*.

Kravet til subjektiv skyld er dermed oppfylt i denne saken.

Bruk av overtredelsesgebyr i denne saken

Det følger av vassdragsreguleringsloven § 35 at det etter reglene i forvaltningsloven § 44 kan ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser av konsesjon og konsesjonsvilkår eller andre enkeltvedtak etter loven, jf. første ledd nr. 3. I vurderingen av om NVE vil ilegge Godfarfoss Kraft overtredelsesgebyr og i utmålingen av gebyr, kan det etter forvaltningsloven § 46, vassdragsreguleringsloven § 35 tredje ledd, blant annet legges vekt på

- a. sanksjonens preventive virkning*
- b. overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld*
- c. om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen*
- d. om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser*
- e. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen*
- f. om det foreligger gjentakelse*
- g. foretakets økonomiske evne*

I denne saken har NVE lagt særlig vekt på følgende:

Overtredelsens grovhet

Konsesjonen gir rett til å bygge og drive kraftverket, men den gir også plikter. Konsesjonsordningen innebærer en omfattende prosess der virkningene av tiltaket beskrives og vurderes, berørte parter får uttale seg, og fordeler og ulemper veies opp mot hverandre. Det er gjennom konsesjonsordningen, inkludert vilkåret om detaljplan at vassdragsmyndighetene ivaretar allmenne interesser på vegne av samfunnet. Konsesjonen setter rammene, mens detaljplanen for miljø og landskap beskriver den konkrete gjennomføringen. Kravet om detaljplan for miljø og landskap er satt for at tiltaket skal få en utførelse som gjør minst mulig skade på miljø og landskap.

Anleggsarbeider utenfor det som er godkjent i konsesjon, herunder planendringsvedtak, og i detaljplan for miljø og landskap er på generelt grunnlag alvorlig. Det er spesielt alvorlig når det medfører skade på verdifullt naturmangfold eller andre interesser. I denne saken er det fylt masser over en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*, som har status som sterkt truet (EN) i Rødlista 2021.

Hensynet til arter på Rødlista var sentralt i behandlingen av planendringssøknaden og godkjenning av detaljplan for miljø og landskap. I planendringssøknaden og i detaljplan for miljø og landskap er det angitt at lokalitetene med lavarten *Leptochidium crenatum*, skal merkes tydelig i felt og ikke skal bli direkte berørt av tiltaket. Godfarfoss Kraft har derimot etablert en adkomstvei over en av lokalitetene. Dette ble også gjort utenfor den godkjente arealbruksgrensen.

NVE mener at ødeleggelsen av lokaliteten med lavarten *Leptochidium crenatum* er gjort grovt uaktsomt og at etableringen av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser i godkjent detaljplan er gjort uaktsomt. Vi viser til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad ovenfor.

Kunne overtreders ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener Godfarfoss kunne ha forebygget overtredelsene ved å ha bedre rutiner som sikret at det ikke ble gjennomført anleggsarbeider i strid med konsesjon og godkjent detaljplan. Overtredelsene kunne vært unngått ved at anleggsarbeidet, tiltaket og avbøtende tiltak ble gjennomført i tråd med konsesjonen og godkjent detaljplan. Dersom konsesjonær ønsket endringer fra konsesjon eller godkjent detaljplan skulle det vært omsøkt og gitt ev. tillatelse før det kunne ha blitt gjennomført.

Er overtredelsen begått for å fremme overtreders interesser

NVE legger til grunn at Godfarfoss Krafts handlinger i saken ikke er gjort for å fremme sine egne interesser.

Har overtredelsen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsene

NVE mener Godfarfoss Kraft har oppnådd fordeler ved overtredelsene.

Adkomstveien, som i strid med konsesjon og godkjent detaljplan er lagt over lokaliteten med lavarten *Leptochidium crenatum*, er slik vi oppfatter det nå etablert på den mest egnede plasseringen for Godfarfoss mht. gjennomføringen av anleggsarbeidene.

Godfarfoss Kraft kan, ved å ha unnlatt å søke om endring av trasé for adkomstveien til kraftstasjonen, ha unngått forsinkelser i oppstart av anleggsarbeider i påvente av nødvendig godkjenning.

Foreligger det gjentakelse

NVE er ikke kjent med at det foreligger gjentakelse.

Overtreders økonomiske evne

Godfarfoss Kraft ble stiftet i 2007 ifm. planene om å bygge Godfarfoss kraftverk. Selskapet har ikke hatt noen driftsinntekter ennå ettersom kraftverket ikke er satt i drift. Selskapet eies av Glitre Energi Produksjon AS, Hol kommune og Nore og Uvdal kommune.

NVE ser ikke bruk av overtredelsesgebyr i denne saken som en uforholdsmessig eller urimelig reaksjon. Etter en samlet vurdering ilegger derfor NVE Godfarfoss Kraft et overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyrets størrelse

I utmålingen av gebyr, kan det etter forvaltningsloven § 46 blant annet legges vekt på

- a. sanksjonens preventive virkning*
- b. overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld*
- c. om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen*
- d. om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser*
- e. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen*
- f. om det foreligger gjentakelse*
- g. foretakets økonomiske evne*

Vi viser til vurderingene i avsnittet ovenfor. NVE har ved utmåling av gebyret i denne saken lagt særlig vekt på overtredelsens grovhet.

Anleggsarbeider utenfor det som er godkjent i konsesjon og i detaljplan for miljø og landskap er på generelt grunnlag alvorlig. Det er spesielt alvorlig når det medfører skade på verdifullt naturmangfold eller andre interesser. I denne saken er det fylt masser over en lokalitet med lavarten *Leptochidium crenatum*, som har status som sterkt truet (EN) i Rødlista 2021. Dette er gjort til tross for at det i planendringssøknaden og i detaljplan for miljø og landskap er angitt at lokalitetene med lavarten skal merkes tydelig i felt og ikke skal bli direkte berørt av tiltaket.

NVE vurderer at det er formildende at adkomstveien til kraftstasjonen ble lagt i en eksisterende skogveitrasé som allerede hadde blitt opparbeidet. NVE legger til grunn det Godfarfoss Kraft har opplyst om at flytting av trasé ble diskutert med landskapsarkitekt og økolog, og videre avklart og besluttet i samråd med grunneier. NVE mener dette er en formildende omstendighet, selv om det ikke fritar fra plikten til å søke om endringer i detaljplan og få dette godkjent av NVE før inngrepet gjennomføres.

NVE har i utmålingen lagt vekt på at ødeleggelsen av lokaliteten med lavarten *Leptochidium crenatum* er gjort grovt uaktsomt og at etableringen av adkomstveien til kraftstasjonen utenfor godkjente arealbruksgrenser i godkjent detaljplan er gjort uaktsomt. I fastsettelsen av gebyrets størrelse har NVE sammenlignet saken med andre lignende saker. NVE fikk hjemmel til å vedta overtredelsesgebyr i 2010. I saker der det ikke er konstatert økonomisk fortjeneste, har overtredelsesgebyrene vært satt fra kr 100 000 til kr 2 000 000.

NVE har i vurderingen av økonomisk evne lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelige preventive virkning og være følbar, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig.

Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til 400 000 kroner.

Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven² § 7-2 bokstav e, jf. vassdragsreguleringsloven § 35 annet ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

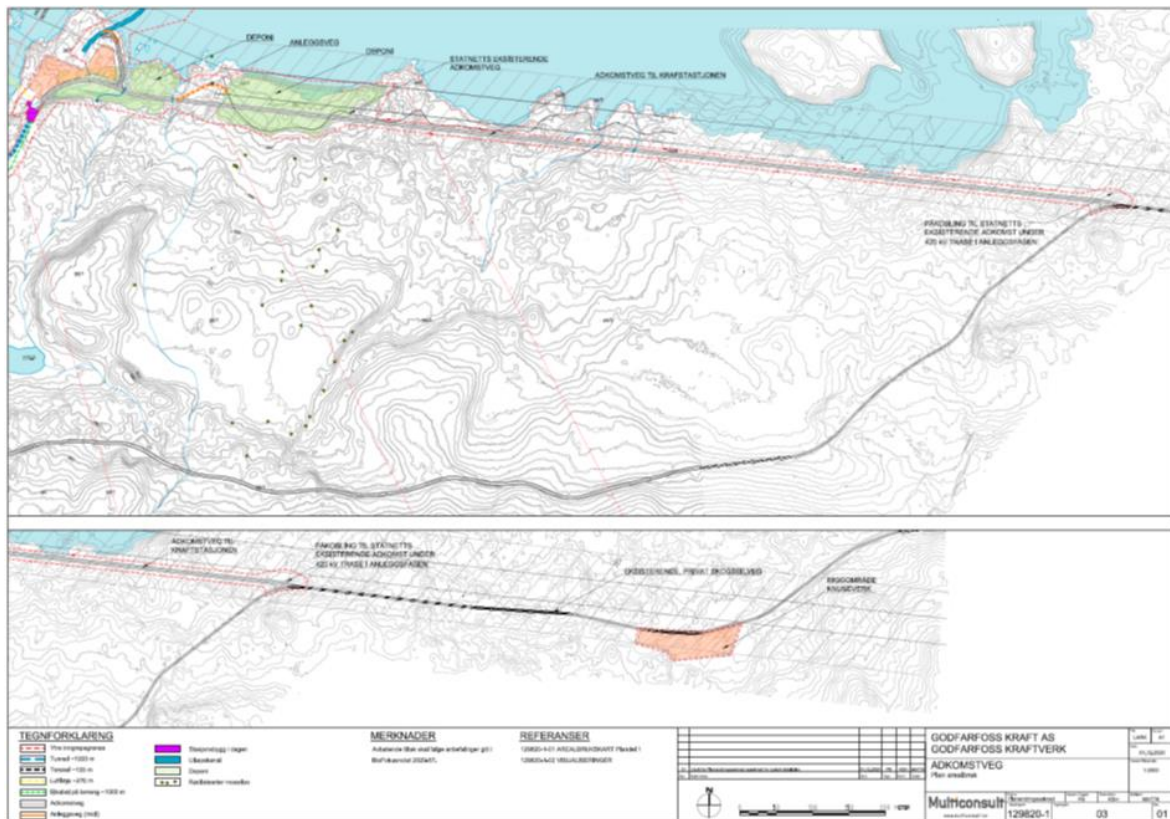
GODFARFOSS KRAFT AS

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Vedlegg 1: Arealbruksplan for adkomstvei til kraftstasjon fra godkjent detaljplan oversendt NVE 8.12.2020.

² LOV-1992-06-26-86

TEKNEFORKLARING

1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi
1:500	Topografi	1:500	Topografi

MERKNADER

Adkomstvegen 18, 44% skråningssikring
 420m viadukt

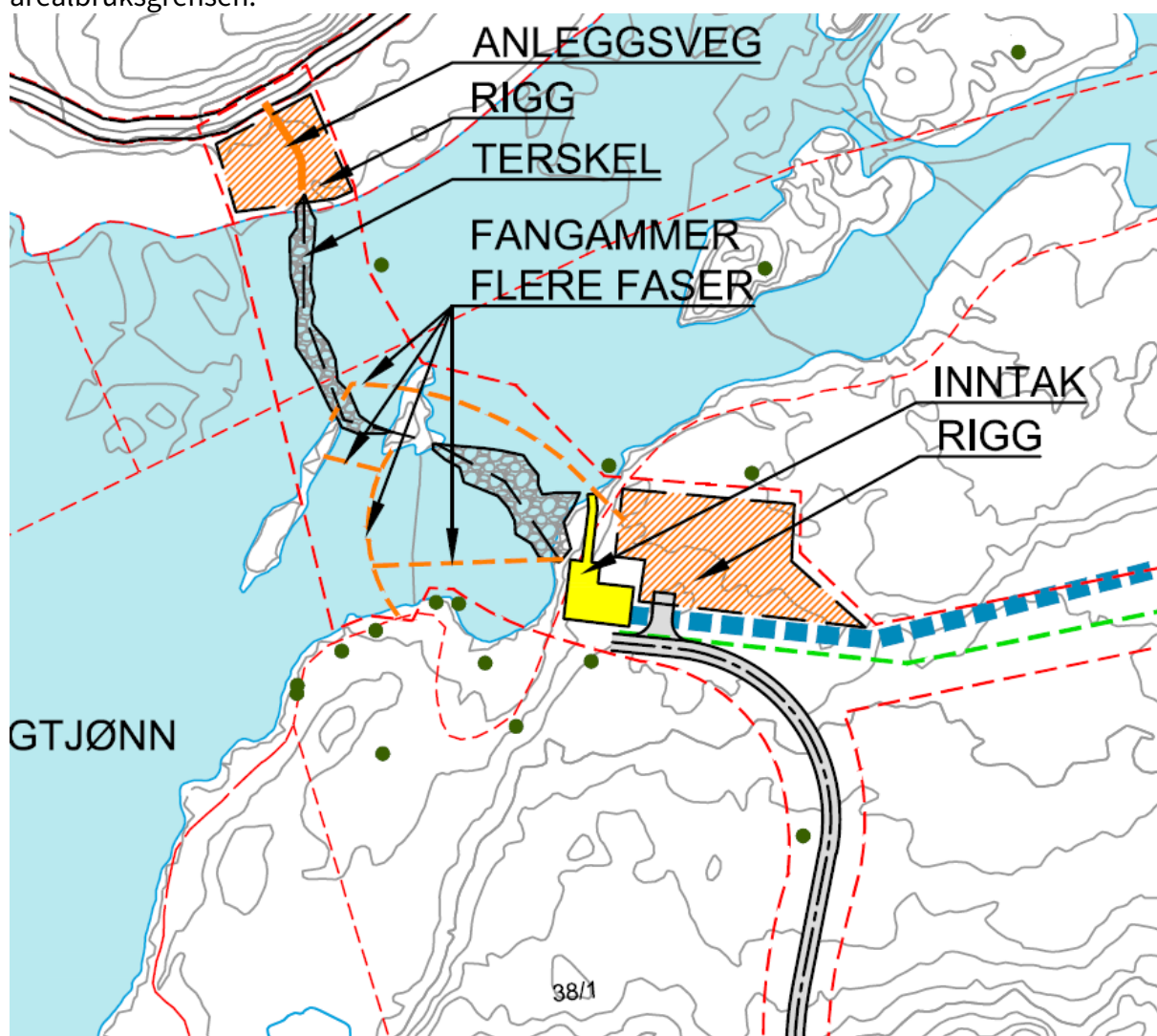
REFERANSER

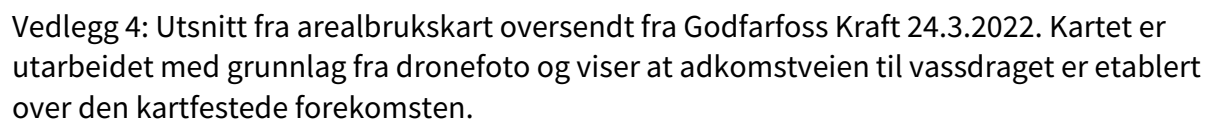
1:500000 NKS-1000000
 1:50000 NKS-1000000

GOOFARFOS KRAFT AS
 GOOFARFOS KRAFTVERK
 ADKOMSTVEG
 129820x1

Vedlegg 3: Utsnitt fra arealbrukskart i godkjent detaljplan for miljø og landskap oversendt NVE 8.12.2020. Den aktuelle forekomsten av *Leptochidium crenatum* er utenfor arealbruksgrensen.

Vedlegg 5:

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.